

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијси савјет

МИШЉЕЊЕ

по Захтјеву привредног субјекта ЈП Електропривреда БиХ д.д. Сарајево

**Сарајево,
мај 2022. године**

Број: 01-26-7-3-7/22
Сарајево, 19.05.2022. године

Конкуренцијски савјет Босне и Херцеговине, на основу члана 25. став (1) тачка ф) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а по Захтјеву привредног субјекта ЈП Електропривреда БиХ д.д. Сарајево, Вилсоново шеталиште 15, 71 000 Сарајево, запримљен од стране Конкуренцијског савјета дана 11.02.2022. године под бројем: 01-26-7-3-1/21, на 105. (стотинупетој) сједници одржаној дана 19.05.2022. године, је донио

МИШЉЕЊЕ

Привредни субјекат ЈП Електропривреда БиХ д.д. Сарајево, Вилсоново шеталиште 15, 71 000 Сарајево, (у даљем тексту: ЈП Електропривреда БиХ или Подносилац захтјева поднио је Конкуренцијском савјету Захтјев за давање мишљења број: 01-26-4239/22 од 10.02.2022. године (у даљем тексту: Захтјев), запримљен дана 11.02.2022. године под бројем: 01-26-7-3-1/22.

Обзиром да уз Захтјев није достављен доказ о уплаћеној административној такси Конкуренцијски савјет је привредном субјекту ЈП Електропривреда БиХ дана 22.02.2022. године актом број: 01-26-7-3-2/22 упутио Захтјев за плаћањем административне таксе. Доказ о уплати таксе достављен је дана 08.03.2022. године поднеском који је запримљен под бројем: 01-26-7-3-3/22.

У Захтјеву се у битном наводи сљедеће:

- Парламент Федерације Босне и Херцеговине је донио Закон о допуни Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине, објављен у Службеним новинама Федерације Босне и Херцеговине број: 1/2022, којим је извршена допуна Закона о електричној енергији додавањем новог члана 16а., који гласи:

„Изузетно од става (2) члана 16. Закона, уколико дође до поремећаја на тржишту електричне енергије на начин да се цијена снабдијевања електричном енергијом за квалификованог купца повећа за више од 20% у односу на претходну годину, Влада Федерације је у обавези да посебном одлуком ограничи пораст цијена снабдијевања електричном енергијом до 20% максимално, при чему се исто односи за уговоре са годишњим трајањем или дуже.“

- Чланом 16. став (2) Закона о електричној енергији је регулисано да се електропривредне дјелатности производње електричне енергије ради продаје на тржишту и снабдијевања електричном енергијом квалификованих купаца обављају према правилима којима се уређују тржишни односи у којима електропривредни субјекти слободно договарају количину, цијену и услове испоруке електричне енергије, закључењем краткорочних и дугорочних уговора или директним учешћем на организираном тржишту.

Напријед наведена одредба је заснована на принципима отварања тржишта електричне енергије, а у складу са директивама Европске уније.

- Након доношења наведеног Закона о допуни Закона о електричној енергији, Влада Федерације Босне и Херцеговине је донијела Одлуку о ограничавању повећања цијена снабдијевања електричном енергијом („Службене новине Федерације БиХ”, број: 3/22), којом је ограничила повећање цијена снабдијевања електричном енергијом за квалификованог купца до 20% максимално у односу на претходну годину.

Имајући у виду напријед наведено, у односу на чињеницу да је у Босни и Херцеговини отворено тржиште електричне енергије, ЈП Електропривреда БиХ је затражило стручно мишљење да ли је ограничење утврђено Законом и Одлуком Владе Федерације БиХ у складу са одредбама Закона о конкуренцији Босне и Херцеговине.

Конкуренијски савјет је сматрао потребним и корисним затражити одређена појашњења од Федералног министарства енергије, рударства и индустрије у вези израде и доношења Закона о измени и допуни Закона о електричној енергији у ФБиХ и Одлуке о ограничавању повећања цијена снабдијевања електричном енергијом па се тако, актом број: 01-26-7-3-2/22 од 11.03.2022. године, обратило истом водећи се чињеницом да Федерално министарство енергије, рударства и индустрије никада није упутило Конкуренијском савјету захтјев за давање стручног мишљења, у складу са чланом 25. став (2) Закона о конкуренцији. Одговор на тражено је запримљен поднеском број: 01-26-7-3-6/22 од 21.04.2022. године.

Поступајући по поднесеном Захтјеву Конкуренијски савјет је утврдио да Закон о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине (“Сл. новине ФБиХ”, бр. 66/13, 94/15, 54/19 и 1/22) у члану 16. прописује сљедеће:

- (1) Електропривредне дјелатности утврђене овим законом обављаће се у складу са правилима којима се уређују односи на тржишту електричне енергије или као пружање јавне услуге.
- (2) Електропривредне дјелатности производње електричне енергије ради продаје на тржишту и снабдијевања електричном енергијом квалификованих купаца обављају се према правилима којима се уређују тржишни односи у којима електропривредни субјекти слободно договарају количину, цијену и услове испоруке електричне енергије, закључењем краткорочних и дугорочних уговора или директним учешћем на организираном тржишту.
- (3) Електропривредне дјелатности производње електричне енергије за неквалификоване (тарифне) купце и за квалификоване купце који се снабдијевају

од јавног снабдјевача у складу са чланом 13. став (9) овог закона, дистрибуција електричне енергије, као и снабдијевање електричном енергијом неквалификованих (тарифних) купаца и квалификованих купаца који се снабдијевају од јавног снабдјевача у складу са чланом 13. став (9), обављају се у оквиру вршења обавезе јавне услуге.

У члану 16а истог Закона даље се наводи да:

Изузетно од става (2) члана 16. Закона, уколико дође до поремећаја на тржишту електричне енергије на начин да се цијена снабдијевања електричном енергијом за квалификованог купца повећа за више од 20% у односу на претходну годину, Влада Федерације је у обавези да посебном одлуком ограничи пораст цијена снабдијевања електричном енергијом до 20% максимално, при чему се исто односи, за уговоре са годишњим трајањем или дуже.

На основу члана 19. став (2) Закона о Влади Федерације Босне и Херцеговине ("Службене новине Федерације БиХ", бр. 1/94, 8/95, 58/02, 19/03, 2/06 и 8/06) и горе цитираног члана 16а. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине Влада Федерације Босне и Херцеговине је на 237. хитној сједници, одржаној 07.01.2022. године, донијела Одлуку о ограничавању повећања цијена снабдијевања електричном енергијом („Службене новине Федерације БиХ", број: 3/22).

Одлуком о ограничавању повећања цијена снабдијевања електричном енергијом прописано је да:

Влада Федерације Босне и Херцеговине ограничава током 2022. године повећање цијена снабдијевања електричном енергијом за квалификованог купца до 20% максимално у односу на претходну годину, при чему се исто односи за уговоре са годишњим трајањем или дуже.

Задужује се Федерално министарство енергије, рударства и индустрије да три мјесеца од ступања на снагу ове одлуке направи анализу ефеката примјене ове одлуке, те евентуално предложи неке корекције и достави Влади Федерације БиХ како би исто било упућено Парламенту Федерације Босне и Херцеговине на расправу и изјашњавање или по потреби и раније.

Сходно Одговору Федерално министарство енергије, рударства и индустрије од 21.04.2022. године Федерално министарство енергије, рударства и индустрије није било службени обрађивач Закона о измјенама и допунама Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине те није ни могло упутити захтјев за мишљење према Конкуренијском вијећу обзиром да је Представнички дом Парламента ФБиХ на 28. Редовној сједници одржаној 21.12.2021. године усвојио Приједлог Закона о измјенама и допунама Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине чији је предлагач Клуб посланика СДА. Делегат у дому народа Парламента Федерације БиХ Јасмин Дувњак је поднио Приједлог Закона о измјенама и допунама Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине по хитном поступку који је разматран и уз предложене амандмане усвојен на 7. ванредној сједници Дома народа Федерације БиХ, одржаној 29.12.2021. године. Представнички дом Парламента Федерације БиХ је на 12 сједници одржаној 30.12.2021. године усвојио Приједлог Закона о измјенама и допунама

Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине у тексту како је усвојен у Дому народа Парламента Федерације БиХ.

С обзиром да су уговори о снабдијевању истицали закључно да 31.12.2021. године, а да су у новим понуђеним уговорима предложене вишеструко веће цијене од стране снабдјевача, што је допуном Закона другачије прописано, као и чињенице да је Закон о измјенама и допунама Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине ступио на снагу 06.01.2022. године, због хитности у поступању по наведеној допуни Закона, Влада Федерације БиХ је на 237. Хитној сједици одржаној 07.01.2022. године донијела Одлуку о ограничавању повећања цијена снабдијевања електричном енергијом као и Закључак Владе Федерације БиХ број 4/2022 од 07.01.2022. године којом, између осталог, предлаже снабдјевачима електричне енергије у ФБиХ да сагледају могућност корекције већ раније потписаних уговора са квалификованим купцима електричне енергије, у складу са претходно неведеном Одлуком.

Анализом наведеног, а на основу Закона о конкуренцији, Конкуренцијски савјет даје сљедеће мишљење:

Законом о конкуренцији уређују се правила, мјере и поступци заштите тржишне конкуренције, надлежности и начин рада Конкуренцијског савјета на заштити и промоцији тржишне конкуренције у Босни и Херцеговини.

Чланом 2. став (1) Закона о конкуренцији прописано је да се исти примјењује на сва правна и физичка лица која се посредно или непосредно баве производњом, продајом роба и пружањем услуга, учествују у промету роба и услуга и која могу својим дјеловањем спречавати, ограничавати или нарушавати тржишну конкуренцију на цијелој територији Босне и Херцеговине или значајнијем дијелу тржишта и то на, између осталог, органе државне управе и локалне самоуправе, када посредно или непосредно учествују или утјечу на тржиште.

Захтјев за давање мишљења односи се на питања кршења одредби Закона о конкуренцији одредбама другог закона, тј. Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине и Одлуке о ограничавању повећања цијена снабдијевања електричном енергијом која произилази из овог Закона.

У склопу надлежности Конкуренцијског савјета које су прописане Законом битно је осврнути се на двије и то надлежност прописана чланом 25. став (1) тачка ф), као и надлежност прописана ставом (2) наведеног члана.

Неспорно је да се законом као највећим правним актом, послије Устава, може утицати на тржиште на начин да се спречава, ограничава или нарушава тржишна конкуренција, међутим Конкуренцијски савјет као орган надлежан за заштиту тржишне конкуренције, у складу са чланом 25. став (2) Закона о конкуренцији у таквим случајевима даје мишљење о усклађености одређеног акта са Законом о конкуренцији. Битно је истаћи да се мишљење даје на нацрте и приједлоге закона и других прописа из области које имају утјечаја на тржишну конкуренцију, које су обавезни доставити предлагачи, без било каквог принудног механизма да се по том ставу и поступи.

Влада Федерације БиХ нити Федерално министарство енергије, рударства и индустрије приликом предлагања Закона о измјенама и допунама Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине као ни Одлуке о ограничавању повећања цијена

снабдијевања електричном енергијом нису затражили мишљење КонкурENCIЈског савјета, односно нису поступили у складу са чланом 25. став (2) Закона о конкуренцији.

КонкурENCIЈски савјет, слиједом наведеног, доноси мишљење којим даје свој став о било ком аспекту конкуренције и цијени сагласности неког нацрта и приједлога закона и других прописа из области које имају утицаја на тржишну конкуренцију са Законом о конкуренцији, а не већ донесених аката, сходно заprimљеном Захтјеву за давање стручног мишљења.

Поред наведеног, у конкретном случају, члан 16а Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине је прописао, односно прецизирао, да је *“уколико дође до поремећаја на тржишту електричне енергије на начин да се цијена снабдијевања електричном енергијом за квалификованог купца повећа за више од 20% у односу на претходну годину”*, Влада Федерације у обавези да посебном одлуком ограничи пораст цијена снабдијевања електричном енергијом до 20% максимално, при чему се исто односи, за уговоре са годишњим трајањем или дуже.

Евидентно је наступила ситуација, односно дешавања *“поремећаја на тржишту електричне енергије”* које је предвидио члан 16а Закона о електричној енергији у Федерацији Босне и Херцеговине те је Влада Федерације БиХ, поступајући по наведеном члану Закона, како је и била у законској обавези, донијела Одлуку о ограничавању повећања цијена снабдијевања електричном енергијом.

КонкурENCIЈски савјет, слиједом наведеног, даје ово мишљење искључиво на основу података наведених у Захтјеву, те уколико дати подаци одступају од стварног чињеничног стања ово мишљење се не може примијенити.

Предсједник

Др сц. Амир Каралић